***Hlasování per rollam ve společnosti
s ručením omezeným podle právní úpravy
účinné ode dne 1. 1. 2021***
***Voting Per Rollam in a Limited Liability
Company According to Legislation Effective
from 1 January 2021***

JIŘÍ NOVOTNÝ¹

Abstrakt

Předkládaná práce se věnuje změně právní úpravy rozhodování per rollam ve společnosti s ručením omezeným, která vstoupila v účinnost ode dne 1. ledna 2021. Zákonem č. 33/2020 Sb. ze dne 21. ledna 2020 byl změněn zákon o obchodních korporacích a družstvech mj. i v právní úpravě rozhodování per rollam ve společnosti s ručením omezeným. Podle nové právní úpravy bude zejména nutné v případě rozhodování valné hromady způsobem per rollam, které má být osvědčeno veřejnou listinou, aby měl jak návrh takového rozhodnutí, tak projev vůle společníka, jímž vysloví s návrhem souhlas, formu veřejné listiny (notářského zápisu). Stávající právní úprava doposud vyžadovala u projevu vůle společníka, jímž vysloví s návrhem souhlas, pouze úřední ověření podpisu společníka. Spolu se změnou zákona o obchodních korporacích a družstvech přináší zákon č. 33/2020 Sb., v této souvislosti i zásadní změnu notářského řádu.

Klíčová slova

obchodní korporace, obchodní právo, soukromé právo, hlasování per rollam, soukromé právo, společnost s ručením omezeným, zákon o obchodních korporacích a družstvech

Abstract

The presented work deals with the change of the legal regulation of per rollam decision-making in a limited liability company, which will enter into force on 1 January 2021. Act No. 33/2020 Coll. of 21 January 2020, the law on business corporations and cooperatives was amended, among other things, in the legal regulation of per rollam decision-making in a limited liability company. Under the new legislation, it will be necessary, in particular in the case of a per rollam decision by the General Meeting, to be certified by an authentic instrument, so that both the draft of such a decision and the expression of will of the shareholder approving the proposal take the form of a public deed. Until now, the current legal regulation has required only the official verification of the shareholder's signature for the expression of the will of the partner by which he agrees with the proposal. Together with the amendment to the Act on Business Corporations and Cooperatives, Act No. 33/2020 Coll.

¹ JUDr. et PhDr. Jiří Novotný, Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta právnická, Katedra občanského práva

Key words

business corporations, business law, private law, voting per rollam, private law, limited liability company, law on business corporations and cooperatives

DOI

<http://dx.doi.org/10.37355/fvpk-2021/3-05>

Úvod

Dne 13. 6. 2018 předložila vláda ČR Poslanecké sněmovně návrh zákona,² kterým se mění stávající zákon o obchodních korporacích a družstvech³ a některé další zákony.⁴ Návrh zákona byl rozeslán poslancům jako sněmovní tisk 207/0 dne 14. 6. 2018. Navrhovaná změna zákona o obchodních korporacích a družstvech byla sestavena Ministerstvem spravedlnosti. Změna zákona o obchodních korporacích a družstvech byla vyhlášena dne 13. 2. 2020 ve sbírce zákonů v částce 16 pod číslem 33/2020 Sb.⁵ Mimo ostatní navrhované změny zákona o obchodních korporacích a družstvech, ke kterým patřila např. úprava monistického systému vnitřní správy akciové společnosti, propojení obchodního rejstříku s ostatními obdobnými evropskými registry prostřednictvím systému propojení rejstříků či otázky související s povinnostmi zakládat účetní dokumenty do sbírky listin obchodního rejstříku, byl návrh změny zákona o obchodních korporacích a družstvech připraven také s cílem dosáhnout souladu národní právní úpravy s předpisy a judikaturou EU. Výslovně navrhovaná změna zákona o obchodních korporacích a družstvech nově upravovala mj. hlasování per rollam ve společnosti s ručením omezeným do souladu s evropským právem. Právě v otázce podmínek hlasování per rollam ve společnosti s ručením omezeným byla dosavadní národní právní úprava kritizována pro odklon od požadavků evropského práva.⁶

2 Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony. Sněmovní tisk 207/0.

3 Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

4 Přijatý zákon současně přinesl změnu do zákona o účetnictví, zákona o zaměstnanosti, zákona o evropské společnosti, zákona o přeměnách obchodních společností a družstev, zákona o auditorech, zákona o základních registrech, občanského zákoníku, zákona o investičních společnostech a investičních fondech a zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů.

5 Zákon, kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony.

6 ČECH, Petr. Mýty a pověry ve výkladu a aplikaci nového civilního práva: Dnešní klid před zítřejší bouří. Právní rádce [online]. 2015, 7–8 [cit. 10. 4. 2020]. ISSN 1210-4817. Dostupné z: <https://pravniradce.ihned.cz/c1-64323770-myty-a-povery-ve-vykkladu-a-aplikaci-noveho-civilniho-prava-dnesni-klid-pred-zitrejsi-bouri>

1 Stávající právní úprava

Dosavadní právní úprava zákona o obchodních korporacích a družstvech definovala hlasování per rollam ve společnosti s ručením omezeným jako rozhodování, při kterém se společník valné hromady obchodní společnosti osobně neúčastní a hlasuje písemně mimo samotné jednání valné hromady, na kterém úmyslně absentuje. V rámci hlasování per rollam ve společnosti s ručením omezeným bylo zákonem požadováno, aby osoba oprávněná svolat valnou hromadu zaslala návrh rozhodnutí valné hromady všem společníkům společnosti, a to na adresu uvedenou v seznamu společníků nebo jiným způsobem určeným společenskou smlouvou.⁷ Povinnou náležitostí návrhu na rozhodnutí tvoří nejen lhůta pro doručení vyjádření společníka, ale i podklady potřebné pro přijetí návrhu a další údaje, pokud tak určí společenská smlouva. Podmínkou možnosti rozhodovat per rollam ve společnosti s ručením omezeným byla skutečnost, že toto rozhodování společenská smlouva obchodní společnosti nevylučuje. Lhůta pro doručení vyjádření společníka byla určena společenskou smlouvou, a pokud tato lhůtu neupravovala, činila tato lhůta dle zákona o obchodních korporacích a družstvech 15 dnů. Pro začátek běhu této lhůty bylo rozhodné, kdy byl návrh doručen společníkovi. Podklady potřebnými pro přijetí návrhu se rozuměly veškeré relevantní listiny, které mají vliv na vytvoření si úsudku o návrhu na rozhodnutí, tj. například smlouvy, výpisy z bankovních účtů, účetní doklady či účetní výstupy.⁸

Lhůta stanovená jednotlivým společníkům pro možnost reakce na doručený návrh na rozhodnutí valné hromady byla zákonodárcem koncipována jako lhůta prekluzivní. V případě, že společník nedoručil ve lhůtě pro doručení návrhu osobě oprávněné ke svolání valné hromady souhlas s návrhem usnesení, platilo, že s návrhem nesouhlasí. Rozhodnutí mimo valnou hromadu včetně informací o dni jeho přijetí oznámila obchodní společnost nebo osoba oprávněná svolat valnou hromadu všem společníkům bez zbytečného odkladu ode dne jeho přijetí. Pokud společník ve lhůtě pro doručení souhlas s návrhem usnesení osobě oprávněné ke svolání valné hromady nedoručil, zákon o obchodních korporacích a družstvech stanovil fikci nesouhlasu společníka s návrhem.⁹ Zákon výslovně stanovil, že většina potřebná pro přijetí rozhodnutí valné hromady se počítala z celkového počtu hlasů všech společníků. Většina se tedy nepočítala podle obecných pravidel, ale počítala se ze všech společníků obchodní korporace.¹⁰

Přijaté rozhodnutí valné hromady prostřednictvím hlasování způsobem per rollam ve společnosti s ručením omezeným byla tak zákonem koncipována jako usnesení, když dle dosavadní právní úpravy byl součástí pozvánky ke konání valné hromady i návrh usnesení

7 BĚLOHLÁVEK, Alexander J. a kol. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, s. 787. ISBN 978-80-7380-451-0.

8 HAVEL, Bohumil a kol. *Zákon o obchodních korporacích s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2012, s. 98. ISBN 978-80-7208-923-9.

9 LOCHMANNOVÁ, Ludmila. *Společnost s ručením omezeným*. In: *Obchodní právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Část 2, kap. 19, s. 388. *Právnícké učebnice*. ISBN 978-80-7380-524-1.

10 HAVEL, Bohumil a kol. *Zákon o obchodních korporacích s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2012, s. 98. ISBN 978-80-7208-923-9.

valné hromady¹¹ a současně, když byl pojem usnesení valné hromady dále spojován s fikcí nesouhlasu s návrhem v případě, že společník ve lhůtě pro doručení souhlas s návrhem usnesení nedoručil osobě oprávněné ke svolání valné hromady.¹²

Pro hlasování způsobem per rollam byla současně důležitá podmínka v případě, že bylo zákonem o obchodních korporacích a družstvech vyžadováno, aby bylo přijaté rozhodnutí valné hromady osvědčeno veřejnou listinou. V takovém případě stanovil zákon podmínku, že ve vyjádření společníka musí být uveden i obsah návrhu rozhodnutí valné hromady, jehož se vyjádření společníka týká; a podpis společníka na vyjádření musí být úředně ověřen.¹³ Veřejnou listinou byl dle zákona o obchodních korporacích a družstvech notářský zápis, ve smyslu notářského řádu^{14, 15} Předchozí právní úprava v obchodním zákoníku¹⁶ hlasování mimo valnou hromadu vyžadovala přijetí rozhodnutí mimo valnou hromadu pouze tehdy, pokud projev vůle společníka, jímž vysloví s návrhem usnesení souhlas, bude mít formu notářského zápisu, v němž se uvede i obsah příslušného usnesení. Nedostatek této formy měl pak za následek, že společník svůj souhlas neudělil.¹⁷

Podmínka pouhého ověření podpisu společníka upravená zákonodárcem v zákoně o obchodních korporacích a družstvech doposud způsobovala zásadní výkladové potíže, a to z toho důvodu, že požadavek zákona, aby vyjádření společníka bylo opatřeno jen úředně ověřeným podpisem, pokud má být přijaté rozhodnutí valné hromady osvědčeno veřejnou listinou, byl v rozporu nejen s úvodním ust. § 8 zákona o obchodních korporacích a družstvech, podle kterého se obchodní korporace zakládá společenskou smlouvou, která musí mít v případě, že je zakládána kapitálová společnost, formu veřejné listiny,¹⁸ ale také v rozporu s požadavkem ust. § 564 občanského zákoníku, podle kterého, vyžaduje-li zákon pro právní jednání určitou formu, lze obsah právního jednání změnit projevem vůle v téže nebo přísnější formě.¹⁹ Klady dosavadní právní úpravy pak byly spatřovány nejen v úspoře nákladů souvisejících se samotným konáním valné hromady jak na straně společnosti, tak i společníků (např. pronájem místností či náklady na cestovné), ale především v úspoře nákladů za poplatky související s pořízením notářského zápisu.²⁰

Vrchní soud v Praze se k této problematice vyjádřil ve svém rozhodnutí dne 20. října 2014, když uvedl, že rozhodování mimo valnou hromadu společnosti s ručením omezeným je ve smyslu § 157 odst. 2 občanského zákoníku rozhodováním mimo zasedání valné

11 Ust. § 184 odst. 1 zákona o obchodních korporacích a družstvech, ve znění platném do 31. 12. 2020.

12 Ust. § 176 odst. 1 zákona o obchodních korporacích a družstvech, ve znění platném do 31. 12. 2020.

13 Ust. § 175 odst. 3 zákona o obchodních korporacích a družstvech, ve znění platném do 31. 12. 2020.

14 Ust. § 776 odst. 1 zákona o obchodních korporacích a družstvech, ve znění platném do 31. 12. 2020.

15 Zákon České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád).

16 Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

17 K ověření projevu vůle takové vůle byl použit notářský zápis ověřující udělení souhlasu společníka dle ust. § 72 odst. 1 písm. h), a ust. § 80 notářského řádu. Blíže: DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008. xxvi, s. 266. Právnícké osoby. ISBN 978-80-7357-344-7.

18 Ust. § 8 odst. 1 zákona o obchodních korporacích a družstvech, ve znění platném do 31. 12. 2020.

19 Ust. § 654 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

20 JOSKOVÁ, Lucie et al. *Nová společnost s ručením omezeným: právo, účetnictví, daně*. Aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2015, s. 161. ISBN 978-80-247-5837-4.

hromady – mimo zasedání orgánu. Pro rozhodování per rollam dle ust. § 175 až 177 zákona o obchodních korporacích dle soudu postačuje písemná forma s úředně ověřenými podpisy, neb rozhodování mimo valnou hromadu – per rollam dle § 175–177 zákona o obchodních korporacích neupravuje primárně práva a povinnosti společníků, a není-li jeho použití vyloučeno ve společenské smlouvě společnosti s ručením omezeným, postupuje se dle těchto ustanovení též u společností vzniklých přede dnem 1. 1. 2014 nepodřídivších se podle § 777 odst. 5 zákona o obchodních korporacích.²¹ V rozhodnutí ze dne 3. března 2015 Vrchní soud v Praze zdůraznil, že pokud společenská smlouva, jíž se společnost s ručením omezeným řídí, neobsahuje žádná pravidla pro přijímání rozhodnutí společníků mimo valnou hromadu (per rollam), jež by odporovala kogentním ustanovením zákona o obchodních korporacích a ani rozhodování per rollam nevylučuje, je jednání v souladu se zákonem, je-li rozhodnutí per rollam přijato postupem dle § 175–177 zákona o obchodních korporacích, to platí i pro společnost s ručením omezeným, jež se podle § 777 odst. 5 zákona o obchodních korporacích nepodřídila zákonu o obchodních korporacích.²²

2 Právní úprava Unie

Stěžejní právní úpravou Unie pro danou problematiku je především směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES ze dne 16. září 2009 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 48 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření²³ a dále pak směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ze dne 14. června 2017 o některých aspektech práva obchodních společností.²⁴

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES ze dne 16. září 2009 byla přijata za účelem koordinace vnitrostátních předpisů týkajících se zveřejňování, platnosti závazků akciových společností a společností s ručením omezeným a neplatnosti těchto společností, a to zejména s cílem zajištění ochrany zájmů třetích osob, kterým by zveřejňování zmíněných informací mělo umožnit seznámit se se základními listinami společnosti a s dalšími údaji, které se společností týkají, zejména pak s údaji o osobách, které jsou oprávněny společností zavazovat. Ochrana třetích osob by dle zmíněné směrnice měla být zajištěna předpisy, které v co největší míře omezují důvody neplatnosti závazků přijatých jménem společnosti. Obdobně za účelem zajištění právní jistoty ve vztazích mezi společností a třetími osobami a stejně tak mezi společníky byla směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES ze dne 16. září 2009 přijata s cílem nezbytného omezení

21 Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 10. 2014, sp. zn. 7 Cmo 171/2014.

22 Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 3. 2015, sp. zn. 7 Cmo 455/2014.

23 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES ze dne 16. září 2009 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 48 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (Text s významem pro EHP). Úř. věst. L 258, 1. 10. 2009, s. 11–19.

24 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ze dne 14. června 2017 o některých aspektech práva obchodních společností (Text s významem pro EHP). Úř. věst. L 169, 30. 6. 2017, s. 46–127.

případných námitek neplatnosti a zpětného účinku prohlášení neplatnosti a stanovit krátkou lhůtu pro námitky třetích osob proti tomuto prohlášení.²⁵

V otázce neplatnosti společnosti tato směrnice ve svém čl. 11 výslovně uvádí, že ve všech členských státech, jejichž právní předpisy nestanoví předběžnou správní nebo soudní kontrolu při zakládání společnosti, musí být akt, kterým se společnost zakládá, a stanovy, jakož i jejich změny úředně ověřeny.²⁶ V souvislosti se zmíněnou směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES ze dne 16. září 2009 je nezbytné poznamenat, že tato byla přijata s odkazem na článek 44 odst. 2 písm. g) Smlouvy o založení EHS (ve znění Smlouvy z Nice),²⁷ podle kterého Rada a Komise plní úkoly, které pro ně vyplývají z předchozích ustanovení, přičemž zejména v míře nezbytné k dosažení jejich rovnocennosti koordinují záruky, které jsou pro ochranu zájmů společníků i třetích osob vyžadovány v členských státech od společností ve smyslu čl. 48 druhého pododstavce.²⁸

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ze dne 14. června 2017 o některých aspektech práva obchodních společností byla přijata zejména s cílem koordinace ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 54 druhého pododstavce Smlouvy, zejména ve vztahu k zakládání akciových společností a udržování a změny jejich základního kapitálu, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření, a dále pak ve vztahu k zveřejnění, platnosti přijatých závazků a neplatnosti akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ze dne 14. června 2017 pak v otázce úředního ověření zakladatelského právního jednání a stanov společnosti výslovně stanoví, že ve všech členských státech, jejichž právní předpisy nestanoví předběžnou správní nebo soudní kontrolu při zakládání společnosti, musí být zakladatelské právní jednání a stanovy, jakož i jejich změny, úředně ověřeny.²⁹ Obdobně jako směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES ze dne 16. září 2009 byla i směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ze dne 14. června 2017 přijata s odkazem na bývalý článek 44 odst. 2 písm. g) Smlouvy o založení EHS ve znění Smlouvy z Nice (nyní článek 50 Smlouvy o fungování Evropské unie),³⁰ který nebyl Lisabonskou smlouvou nikterak pozměněn.³¹

25 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES ze dne 16. září 2009, preambule, článek 9 a 10.

26 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES ze dne 16. září 2009, kapitola 4, článek 11.

27 Smlouva o založení Evropského společenství (konsolidované znění 2002). Úř. věst. C 325, 24. 12. 2002, s. 33–184. (Poz.: konsolidované znění z roku 2002: ve znění pozměněném Niceskou smlouvou).

28 Dle článku 48 druhého pododstavce Smlouvy o založení EHS (konsolidované znění 2002) se společnostmi rozumějí společnosti založené podle občanského nebo obchodního práva včetně družstev a jiné právnické osoby veřejného nebo soukromého práva s výjimkou neziskových organizací.

29 Článek 10 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ze dne 14. června 2017 o některých aspektech práva obchodních společností (Text s významem pro EHP). Úř. věst. L 169, 30. 6. 2017, s. 46–127.

30 Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, Smlouva o Evropské unii (Konsolidované znění), Smlouva o fungování Evropské unie (Konsolidované znění), Protokoly, Přílohy Smlouvy o fungování Evropské unie, Prohlášení připojená k závěrečnému aktu mezivládní konference, která přijala Lisabonskou smlouvu podepsanou dne 13. prosince 2007, Srovnávací tabulky. Úř. věst. C 202, 7. 6. 2016, s. 1–388.

3 Nová právní úprava hlasování per rollam

Zákon č. 33/2020 Sb., kterým bylo změněno dosavadní znění zákona o obchodních společnostech a družstvech,³² zachoval stávající hlasování v rámci valné hromady ve společnosti s ručením omezeným způsobem per rollam bez zásadních změn v jeho průběhu. I nadále je osoba oprávněná svolat valnou hromadu povinna zaslat návrh rozhodnutí valné hromady všem společníkům společnosti, a to na adresu uvedenou v seznamu společníků nebo jiným způsobem určeným společenskou smlouvou. Obdobně povinnou náležitost návrhu na rozhodnutí tvoří lhůta pro doručení vyjádření společníka, podklady potřebné pro přijetí návrhu a další údaje, pokud tak určí společenská smlouva včetně podmínek, že možnost rozhodovat per rollam ve společnosti s ručením omezeným společenská smlouva obchodní společnosti nevylučuje.

Zásadní změnou však prošel návrh rozhodnutí valné hromady v případě, že právní předpisy vyžadují, aby přijetí rozhodnutí valné hromady bylo osvědčeno veřejnou listinou. V takovém případě musí dle nové právní úpravy mít návrh rozhodnutí per rollam formu veřejné listiny. Společníkovi se pak nově na adresu uvedenou v seznamu společníků nebo jiným způsobem určeným společenskou smlouvou zasílá kopie veřejné listiny o návrhu rozhodnutí.³³ Nová právní úprava zákona o obchodních korporacích a družstvech současně upřesňuje, kterým dnem je rozhodnutí orgánu právnické osoby přijaté per rollam skutečně přijato, když je změnou zákona o obchodních korporacích a družstvech nově nastavena povinnost takové rozhodnutí osvědčit notářským zápisem. Nová právní úprava v tomto ohledu výslovně stanoví, že rozhodnutí je přijato dnem, v němž bylo doručeno vyjádření posledního společníka k návrhu, nebo marným uplynutím posledního dne lhůty stanovené pro doručení vyjádření společníků, bylo-li dosaženo počtu hlasů potřebného k přijetí rozhodnutí.³⁴

V souvislosti s požadavkem, aby návrh rozhodnutí per rollam měl formu veřejné listiny, přinesl současně zákon č. 33/2020 Sb. i zásadní změnu notářského řádu,³⁵ kterou byl zcela nově zákonodárcem do právního řádu zakotven notářský zápis o souhlasu s navrhovaným rozhodnutím uděleném mimo zasedání orgánu právnické osoby, notářský zápis o návrhu rozhodnutí, které má být přijato mimo zasedání orgánu právnické osoby a notářský zápis o rozhodování mimo zasedání orgánu právnické osoby, a notářský zápis o návrhu rozhodnutí a notářský zápis o rozhodování per rollam. Pokud má orgán právnické osoby rozhodnout mimo zasedání orgánu právnické osoby a o takovém rozhodnutí má být pořízen notářský zápis, sepíše notář na žádost oprávněné osoby nejprve notářský zápis o návrhu rozhodnutí, které má být přijato mimo zasedání orgánu právnické osoby. Pokud takový orgán společnosti následně rozhodne o tomto návrhu mimo své zasedání, musí být toto rozhodnutí osvědčeno notářským zápisem o rozhodování mimo zasedání

31 Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství, podepsaná v Lisabonu dne 13. prosince 2007 (Úřední věstník CIG 14/07, 3. 12. 2007).

32 Zákon, kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony.

33 Nové ustanovení § 175 odst. 3 zákona o obchodních korporacích a družstvech, ve znění zákona č. 33/2020 Sb.

34 Nové ustanovení § 177 odst. 2 zákona o obchodních korporacích a družstvech, ve znění zákona č. 33/2020 Sb.

35 Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

orgánu právnické osoby. Zápis o rozhodování mimo zasedání orgánu právnické osoby je notářským řádem nově označen jako notářský zápis o rozhodování per rollam.³⁶

Notářský zápis o rozhodování per rollam sepíše notář na žádost oprávněné osoby. Notářský zápis o rozhodování per rollam musí mimo základní údaje stanovené notářským řádem obsahovat: (i) obchodní firmu, sídlo, identifikační číslo právnické osoby a označení orgánu právnické osoby, o jehož rozhodnutí se jedná, (ii) údaje identifikující notářský zápis o návrhu rozhodnutí, (iii) údaj, že byla ověřena existence právnické osoby a oprávnění orgánu přijímat rozhodnutí per rollam a pravidel takového rozhodování, (iv) identifikaci organizátora a jeho prohlášení o tom, že návrh rozhodnutí byl zaslán všem členům orgánu právnické osoby způsobem stanoveným zákonem a určeným zakladatelským právním jednáním, že uplynula lhůta pro doručení vyjádření člena orgánu stanovená zákonem nebo určená zakladatelským právním jednáním, nebo že před uplynutím stanovené lhůty bylo doručeno vyjádření všech členů orgánu, včetně údaje o tom, jak byly tyto skutečnosti doloženy, (v) údaj o celkovém počtu členů orgánu právnické osoby, o počtu doručených vyjádření členů orgánu právnické osoby a o výsledku hlasování o rozhodnutí orgánu právnické osoby per rollam s uvedením rozhodného počtu hlasů a způsobu, jakým byly tyto skutečnosti notářem ověřeny.³⁷

Notářský zápis o návrhu rozhodnutí musí mimo základní údaje stanovené notářským řádem obsahovat: (i) obchodní firmu nebo název, sídlo a identifikační číslo právnické osoby a označení orgánu právnické osoby, o jehož rozhodnutí se jedná, (ii) údaj, že byla ověřena existence právnické osoby a oprávnění orgánu přijímat rozhodnutí per rollam a pravidel takového rozhodování, (iii) identifikaci organizátora nebo organizátorů, tj. osob oprávněných svolat valnou hromadu, (iv) obsah návrhu rozhodnutí.³⁸

V rámci notářského zápisu o souhlasu s navrhovaným rozhodnutím uděleném mimo zasedání orgánu právnické osoby sepíše notář na žádost právnické osoby notářský zápis o souhlasu s navrhovaným rozhodnutím mimo zasedání jejího orgánu uděleným členem orgánu nepřítomným na jeho zasedání, byl-li takový souhlas právnické osobě doručen. Notářský zápis o souhlasu uděleném mimo zasedání orgánu musí mimo základní údaje jako je označení a sídlo notáře, místo a datum, kdy notář notářský zápis sepsal, obsahovat: (i) obchodní firmu, sídlo, identifikační číslo právnické osoby a označení orgánu právnické osoby, o jehož rozhodnutí se jedná, (ii) údaje identifikující notářský zápis o rozhodnutí orgánu právnické osoby na zasedání nebo jednání orgánu, který obsahuje návrh rozhodnutí, k němuž byl udělen souhlas mimo zasedání orgánu, (iii) identifikaci osoby, která za právnickou osobu požádala o sepsání notářského zápisu, včetně údaje o jejím oprávnění za právnickou osobu jednat a údaje o tom, že byla notáři prokázána její totožnost, (iv) prohlášení této osoby o tom, jakým způsobem členové orgánu dodatečně udělili souhlas mimo zasedání orgánu s uvedením jména, sídla nebo bydliště každého člena orgánu, který udělil souhlas mimo zasedání orgánu, popřípadě název jeho podílu, (v) údaj o tom, jak byly skutečnosti uvedené v takovém prohlášení doloženy, (vi) údaj o tom, zda a jaké rozhodnutí bylo po započtení souhlasů udělených mimo zasedání orgánu přijato. V případě, že však nebyl doručen souhlas

36 *Nové ustanovení § 80gb zákona č. 358/1992 Sb., ve znění zákona č. 33/2020 Sb.*

37 *Nové ustanovení § 80gd zákona č. 358/1992 Sb., ve znění zákona č. 33/2020 Sb.*

38 *Nové ustanovení § 80 gc zákona č. 358/1992 Sb., ve znění zákona č. 33/2020 Sb.*

udělený mimo zasedání orgánu nebo zvláštní právní předpis projevení takového souhlasu nepřipouští, notář sepsání takového notářského zápisu musí odmítnout.³⁹

Nová právní úprava zákona o obchodních korporacích a družstvech řeší současně i otázku případu, kdy rozhodnutí orgánu obchodní korporace v případech vyžadovaných zákonem nebude osvědčeno veřejnou listinou. V takovém případě nebudou rozhodnutí orgánu obchodní korporace přiznány právní účinky, pokud rozhodnutí orgánu obchodní korporace v případech vyžadovaných zákonem nebude osvědčeno veřejnou listinou sepsanou nejpozději do 60 dnů ode dne jeho přijetí.⁴⁰

4 Závěrečné shrnutí

Podle nové právní úpravy lze rozhodování per rollam ve společnosti s ručením omezeným rozdělit na dvě etapy. V rámci etapy první osoba oprávněná svolat valnou hromadu požádá notáře o ověření návrhu rozhodnutí per rollam. Návrh rozhodnutí notář ověří postupem pro sepsání notářského zápisu o právním jednání. Z takového notářského zápisu pak osoba oprávněná svolat valnou hromadu zašle jednotlivým společníkům kopii. V rámci druhé etapy osoba oprávněná svolat valnou hromadu předloží notáři jednotlivá vyjádření společníků, ze kterých notář ověří, zda bylo rozhodnutí přijato v souladu se zákonem a zakladatelským právním jednáním a vyhotoví notářský zápis, kterým ověří přijaté rozhodnutí valné hromady. Za nezbytné považují uvést, že tento postup není možné ze zákona o obchodních korporacích vůbec dovodit, když tento výslovně hovoří v souvislosti s rozhodováním per rollam (§ 175) jen o tom, že návrh rozhodnutí per rollam musí mít formu veřejné listiny, když uvádí, že rozhodnutí per rollam je přijato dnem, v němž bylo doručeno vyjádření posledního společníka k návrhu, nebo marným uplynutím posledního dne lhůty stanovené pro doručení vyjádření společníků, bylo-li dosaženo počtu hlasů potřebného k přijetí rozhodnutí. Povinnost vyhotovit notářský zápis o rozhodování mimo zasedání orgánu právnické osoby (notářský zápis o rozhodování per rollam) je možné seznat až z ustanovení § 80 gb notářského řádu.

Ke změně právní úpravy v otázce rozhodování per rollam ve společnosti s ručením omezeným je dále nutné poznamenat, že nová právní úprava odstraňuje nesoulad s právem EU v otázce formy právního jednání v případech, kdy dochází ke změnám zakladatelských dokumentů. Shora uvedené cíle unijních směrnic již v roce 2009 nastavily podmínky pro zakladatelské právní jednání, jakož i pro jeho změny tak, aby v případě absence předběžné soudní nebo správní kontroly ve členském státě bylo zajištěno úřední ověření takového jednání. Zákonodárce, s ohledem na skutečnost, že předběžná správní nebo soudní kontrola při zakládání společnosti a při změnách zakladatelského právního jednání, požadovaná právem EU, není národním právním řádem aplikována, došel cíle směrnice zavedením úředního ověření jednání, kterým se mění zakladatelské dokumenty. Nová právní úprava rozhodování per rollam, kdy je jak návrh rozhodnutí orgánu způsobem per rollam, tak následné rozhodnutí orgánu způsobem per rollam ověřeno notářským

39 Nové ustanovení § 80 ga zákona č. 358/1992 Sb., ve znění zákona č. 33/2020 Sb.

40 Nové ustanovení § 45 odst. 3 zákona o obchodních korporacích a družstvech, ve znění zákona č. 33/2020 Sb.

zápisem došla přijetím zákona č. 33/2020 Sb. plného souladu s článkem 11 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES ze dne 16. září 2009 a článkem 20 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ze dne 14. června 2017.

Současně lze k nové právní úpravě rozhodování per rollam poznamenat, že tato odstraňuje rozpornost výkladu stávajících právních norem upravujících rozhodování způsobem per rollam, při kterém postačil jen úředně ověřený podpis hlasujícího společníka, přičemž obecná úprava zakladatelského právního jednání vyžadovala formu veřejné listiny (§ 8 zákona o obchodních korporacích a družstvech), přičemž tento požadavek byl podporován i podmínkou změny právního jednání jen ve shodné nebo přísnější formě (§ 654 občanského zákoníku).

Kritickým pohledem může být provedená změna rozhodování per rollam označena za zásah nejen do poměrně nové právní úpravy v podobě zákona o obchodních korporacích, ale tuto lze současně hodnotit jako změnu, která komplikuje dosavadní zavedenou praxi rozhodování per rollam, kde stávající úřední ověření podpisu hlasujícího společníka zcela jistě přispívalo k rychlejšímu a snadnějšímu přijetí rozhodnutí orgánů obchodních korporací. Kritika vůči současnému zákonodárci by však nebyla oprávněná, když se tento snažil dosáhnout pouze souladu současné právní úpravy s právem EU, ale tato by měla spíše směřovat vůči zákonodárci, který při přípravě zákona o obchodních korporacích v roce 2012 zcela pominul ustanovení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES ze dne 16. září 2009, čímž nejen na určitý čas zcela zbytečně zaměstnal tuzemské soudy hledáním odpovědi na výklad právní úpravy v otázce rozhodování per rollam, ale především dovolil vzniku pochybnostem o důslednosti zapracování cílů evropské integrace do národních právních řádů.

I nadále však zůstala i v nové právní úpravě rozhodování per rollam v zákoně o obchodních korporacích jistá nepřehlednost, a to z toho důvodu, že ucelený postup celého procesu rozhodování per rollam je plně čitelný až z obsahu notářského řádu (§ 80gb), když právě zákon o obchodních korporacích povinnost vyhotovit notářský zápis o následném rozhodování mimo zasedání orgánu právnické osoby (notářský zápis o rozhodování per rollam) nikterak nezmiňuje.

Literatura

1. BĚLOHLÁVEK, Alexander J. a kol. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 2733 s. ISBN 978-80-7380-451-0.
2. ČECH, Petr. Mýty a pověry ve výkladu a aplikaci nového civilního práva: Dnešní klid před zítřejší bouří. *Právní rádce* [online]. 2015, 7–8 [cit. 10. 4. 2020]. ISSN 1210-4817. Dostupné z: <https://pravnickadce.ihned.cz/c1-64323770-myty-a-povery-ve-vykladu-a-aplikaci-noveho-civilniho-prava-dnesni-klid-pred-zitrejsi-bouri>
3. DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008. xxvi, 428 s. Právnické osoby. ISBN 978-80-7357-344-7.
4. HAVEL, Bohumil a kol. *Zákon o obchodních korporacích s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2012. 287 s. ISBN 978-80-7208-923-9.

5. JOSKOVÁ, Lucie et al. *Nová společnost s ručením omezeným: právo, účetnictví, daně*. Aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. 232 stran. Právo pro praxi. ISBN 978-80-247-5837-4.
6. Konsolidovaná znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, Smlouva o Evropské unii (Konsolidované znění), Smlouva o fungování Evropské unie (Konsolidované znění), Protokoly, Přílohy Smlouvy o fungování Evropské unie, Prohlášení připojená k závěrečnému aktu mezivládní konference, která přijala Lisabonskou smlouvu podepsanou dne 13. prosince 2007, Srovnávací tabulky. Úř. věst. C 202, 7. 6. 2016, s. 1–388.
7. Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství, podepsaná v Lisabonu dne 13. prosince 2007 (Úřední věstník CIG 14/07, 3. 12. 2007).
8. ROZEHNAL, Aleš a kol. *Obchodní právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. 730 s. Právnícké učebnice. ISBN 978-80-7380-524-1.
9. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES ze dne 16. září 2009 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 48 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (Text s významem pro EHP). Úř. věst. L 258, 1. 10. 2009, s. 11–19.
10. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ze dne 14. června 2017 o některých aspektech práva obchodních společností (Text s významem pro EHP). Úř. věst. L 169, 30. 6. 2017, s. 46–127.
11. Smlouva o založení Evropského společenství (konsolidované znění 2002). Úř. věst. C 325, 24. 12. 2002, s. 33–184.
12. Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony. Sněmovní tisk 207/0.
13. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
14. Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.
15. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a družstvech, ve znění platném do 31. 12. 2020.
16. Zákon č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony.